

Kesubos (105b)

This judge who borrows things is disqualified to decide the law. — האי דַּיְמָנָא דְּשָׂאִיל שְׂאִילְתָּא — **Rabbah bar Rav Shila said:** אָמַר רַבָּה בַּר רַב שִׁילָא וְלֹא אָמְרוּ אֶלָּא דְּלִית לֵיהּ — **However, we apply this ruling only where he does not have anything to lend in return; but if he does have items to lend, we have nothing against [his borrowing].** — אָבָל אֵית לֵיהּ לְאוּשׁוּלֵי — לִית לָן בְּהּ — **we have nothing against [his borrowing].**

The Rabbis taught in a Baraisa: „וְשׁוֹחַד לֹא תִקַּח” — **The pasuk states: And a bribe you shall not take.** — אינו צריך לומר שׁוֹחַד מְמוֹן — **It is not necessary to say that this forbids a monetary bribe; rather, even a bribe of words is also forbidden,** — אֶלָּא אֶפְיֻלוּ שׁוֹחַד דְּבָרִים נְמִי אָסוּר — **as is evident from the fact that it is not written: “Money you shall not take.”**

What is an example of a bribe of words? — **It is like that given when Shmuel was crossing a bridge.** — אֶתָּא הָהוּא גְבַרָא — **A certain man approached Shmuel and gave him his hand for support.** — אָמַר לֵיהּ — **Shmuel said to him: “What is your business?”** — אָמַר לֵיהּ — **He answered [Shmuel]: “I have a lawsuit [to be tried in your court].”** — אָמַר לֵיהּ — **[Shmuel] said to him: “I am disqualified from rendering judgment for you.”**

Ameimar was sitting and judging a case when a feather flew onto his head. — אֶתָּא הָהוּא גְבַרָא שְׂקָלִיהּ — **A certain man approached and removed [the feather].** — אָמַר לֵיהּ — **[Ameimar] asked him: “What is your business?”** — אָמַר לֵיהּ — **He answered him: “I have a lawsuit [to be tried in your court].”** — אָמַר לֵיהּ — **[Ameimar] told him: “I am disqualified from rendering judgment for you.”**

Mar Ukva was about to encounter spittle that had been cast in front of him. — אֶתָּא הָהוּא גְבַרָא פְּסִיגִיהּ — **A certain man approached and covered it.** — אָמַר לֵיהּ — **[Mar Ukva] asked him: “What is your business?”** — אָמַר לֵיהּ — **He answered him: “I have a lawsuit [to be tried in your court].”** — אָמַר לֵיהּ — **[Mar Ukva] told him: “I am disqualified from rendering judgment for you.”**

The sharecropper who leased the orchard of R' Yishmael the son of R' Yose was accustomed to bring him a basket of the orchard's fruit every Friday. — רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּרַבִּי יוֹסֵי הָהוּא רְגִיל אַרְיִסְיָה דְּהָהוּא מִיַּתֵּי לֵיהּ כֹּל מַעְלֵי שְׁבִתָּא שְׁבִתָּא דְּפִירֵי — **One day he brought it to him on Thursday.** — יוֹמָא חַד אֵיַתֵּי לֵיהּ בְּחַמְשָׁא בְּשַׁבְּתָא — **[R' Yishmael] asked him: “Why is it different today?”** — אָמַר לֵיהּ — **[The sharecropper] answered him: “I have a lawsuit [to be tried in your court],”** — וְאָמַרְתִּי אַגַּב אוֹרְחֵי אֵיַתֵּי לֵיהּ לְמַר — **and I said that on my way to the court I would bring master [his basket of fruit].”** — לֹא קִבֵּיל מִיַּנְיָה — **[R' Yishmael] did not accept it from him and told him: “I am disqualified from rendering judgment for you.”** — אָמַר לֵיהּ — **He appointed a pair of rabbis who began to try the sharecropper's case for him.** — אָמַר — **As [R' Yishmael] was going to and fro,** — אֵי בְּעֵי טַעֲוִין וְאֵי בְּעֵי טַעֲוִין — **If he [the sharecropper] wants, he could make this claim; or if he wants, he could make this claim.** — אָמַר — **Upon realizing his bias toward the sharecropper, he said: “May the souls of those who accept bribes suffer agony.** — תִּיפַח נַפְשָׁם שֶׁל מְקַבְּלֵי שׁוֹחַד — **Now if I, who did not take what was offered me, and even if I would have taken it, it would have been my own property I would have taken,** — וְאִם נִטְלָתִי — **then those who do accept bribes, all the more so are they influenced.”** — אֲמַרְתִּי — **am nevertheless influenced to such an extent; then those who do accept bribes, all the more so are they influenced.”**

שלחן ערוך (ט, א) - מאד מאד צריך הדיין לזיזה שלא ליקח שוחד אפילו לזכות את הזכאי ואם לקחו צריך להחזירו כשיתבענו הנותן, וכשם שהלוקחו עובר בלא תעשה כך הנותנו עובר בלפני עור לא תתן מכשול, ולא שוחד ממון בלבד אלא אפילו שוחד דברים, וכל דיין ששאל שאלה פסול לדון לזה שהשאלו במה דברים אמורים כשלא היה לו לדיין להשאל אבל היה לו להשאל כשר שהרי גם זה שואל ממנו.

פנים מאירות (סי' קנט) - באשר שראיתי שערורא בדורינו בדין זבל"א וזבל"א שכל אחד מהצדדים מסדר טענותיו תחילה עם הדיין שבורר לו ולא זו אף זו שמבטיח לו סך ידוע ומרבה בשכרו ומתנה עמו באם שיזכה לו על פי דת ודין תורתנו יטול שכר הרבה, ועל ידי כך נלקה מדת הדין ונכבה אור התורה ומתחלל שם שמים.

דרבנן או דאורייתא

תוספות (כתובות קה): - התם באוהב כגון שושבינו ושווא שלא דיבר עמו שלשה ימים, אבל הכא באוהב כי הנך דפרח גדפא ארישא אתא ההוא גברא שקליה דאינו אלא חומרא בעלמא שהיו מחמירין על עצמן כדאשכחן בכמה דברים אבל פסולין לא הוו.

כסף משנה (הל' סנהדרין כג, ג) - סבירא ליה לרבינו [הרמב"ם] דכל הני עובדי דהוו ממנעי מדינא לאו מידת חסידות בלחוד הואי אלא כך היא שורת הדין דכל כי הני פסיל לדינא.

דרישה (ט, ד) - לשון פסילנא היינו לחומרא בעלמא ולחסידות פוסל את עצמו לדינא, אבל מדינא מותר לכתחילה.

ברכי יוסף (ט, ד) - מפשטא דברייתא... משמע דשחד דברים הוי דאורייתא דהא דייק ליה מקרא מדלא כתיב בצע, ומאחר שכן משמע דכל הני דהתם דאמרי פסילנא לך לדינא מדינא קאמרי ולא מתורת חסידות.

שוחד דברים

סמ"ע (ט, ד) - אפילו שוחד דברים ממש גם כן אסור כמו להקדים לו שלום ולא היה דרכו להקדים לו שלום וכל כיוצא בזה, וכמו שאסרו דברים כאלו באיסור ריבית.

כסף הקדשים - המושיט לחם לסעודה לפני הדיין נראה שאין זה כעין חשש שוחד דברים והנאות כיון שאיננו מושיט משלו רק משל בעל הסעודה ואין צריך לומר בהושטה שוה לפני כל המסובים, דפשיטא דלא דמי בזה להמדת חסידות שיש בהוצאות הנוצה...

אין שום צד פתחון פה במה שהיה נעשה כן גם על ידי אדם אחר וכגון מה שנוהגים להמתין על הראב"ד בהתחלת התפילה וכדומה, שגם אם הבעל דין הוא אבל מתפלל לפני העמוד וממתין על הדיין שבא להזדקק במשפטו כיון שגם אם היה מתפלל מי שיהיה היה ממתין עליו.

הלכה פסוקה (ט, ד) רצה בעל הדין ליתן מתנה או לעשות שירות לדיין מחמת המשפט שיש לו בפניו אף על פי שסירב הדיין לקבל יחמיר על עצמו שלא ידוננו. הבחין הדיין שבעל הדין רוצה להנותו בשירות מחמת הדין שיש לו לפניו אסור לו לקבל שירות זה אפילו אין רצונו לדון משפטו. [מעובדות דר' ישמעאל בר ר' יוסי, ר' ישמעאל בר אלישע ורב ענן].

שאלה

ערוך השלחן (ט, ב) - אם יש לו מה להשאלם אף שעדיין לא השאלים שרי דכיון דיש לו מה להשאלם אין על זה תורת שוחד ודרך השכנים בכך.

דבר שמואל (סי' נד) - אם היה דרכו בכך מקדם לגמול עמו החסד חנם ואחרי כן נולדה התביעה בין הבעלי דינים כשיתמיד מנהגו ברפואת אותו האיש אשר קרה מקרהו להיות מן הדיינים לא מפסל בהנאה זו משום שוחד, ושמה הוא הדין נמי במי שהיה רגיל מקודם לשאול כלים או חפצים מאת שכינו ואחר כך נתמנה לדיין... וילפינן לה מכללא דרביתא.

ברכי יוסף (ט, יא) - רופא חנם הרגיל אצל הדיין וארוכתו ארוכת תמיד נתנה לו ובא לפניו לדין עם בעל דינו... כל כמה דהיה מרפאהו הן קדם וכן אם שאול שאל האיש זאת לפניו כלים אית ביה משום שחד כיון דמטי ליה הנאה מהבעל דין הן ברפואתו הן השאלת כלים לשעבר וגם לעתיד לבא... ומרבית אין ראייה כלל כמבואר למעיין.